

MINDEPLADER FRA VESTER VANDET KIRKE

Ved HENNING JENSEN og G. KROGH-JENSEN

PÅ OVENSTÅENDE FOTOGRAFI, taget 1935, kan man i baggrunden se de fleste af de mindeplader, denne artikel handler om. Nu - i 1957 - er der kun få stykker tilbage. Resten, blev der sagt, var lagt op paa kirkens loft. En eftersøgning, vi foretog i sommeren 1957, viste imidlertid, at dette ikke var tilfældet, men efter nogen søgen fandt vi dem henlagt i et rum under bænkerne på pulpituret. Her fra blev de med tilladelse af sognepræst I. P. Christensen hentet frem og med forsigtighed underkastet en tiltrængt renselsesproces. Derefter blev de alle omhyggeligt aflæst og afskrevet. Opgaven var ikke altid let, for flere af pladerne var så medtaget af rust og ælde, at inskriptionerne var næsten ulæselige. Dette gjaldt naturligvis i særlig grad de ældste af dem, hvorimod de nyere i flere tilfælde var forbavsende velbevaret og lette at læse.

Vi har i alt fundet 27 mindeplader med tilknytning til Vester Vandet kirke, og heraf fandtes de 23 i kirken, medens 2 var indgået i Thisted Museum og 2 i Nationalmuseet. Noget kunne tyde på, at Vester Vandet kirke har besiddet en særlig smuk samling af disse mindeplader.

Den ældste af mindepladerne er fra 1826, den yngste fra 1874. De spænder således over en periode på et halvt hundrede år midt i forrige århundrede. Når der ikke er kommet flere til efter det sidstnævnte årstal, skyldes det, at kirkens styrelse bestemte, at der ikke måtte hænges flere op i kirken. Man indså, at man alene af pladshensyn ikke kunne fortsætte, så meget mindre som mindepladerne i de senere år havde vist tendens til at vokse i størrelse samtidig med, at deres æstetiske kvalitet i flere tilfælde viste en foruroligende tilbagegang. Pladerne fordeler sig iøvrigt med kun 10 fra 1826 til 1856 og 17 i resten af perioden. I 1860'erne synes denne skik at have kulmineret, idet der alene i tiden fra 1862 til 1868 har været ophængt 8 mindeplader.

Af selve mindepladerne kan man se, at de har været anbragt på kisterne. "I denne Kiste er nedlagt . . .",

således indledes flere af dem, og på nogle kan man ligefrem se små beslag med sømhuller til fastgørelse af pladerne. Før jordfæstelsen er mindepladerne blevet taget af kisterne og er derefter blevet ophængt i kirken. Om nogle er blevet siddende på kisten og fulgt med i graven, vides ikke, men det er ikke sandsynligt. Ophængningen i kirken har utvivlsomt været det væsentlige.

Teksten på mindepladerne indledes med den afdødes navn. Derefter følger nekrologen med de vigtigste data i vedkommendes liv: Fødsel, ægteskab, børn, død. Tilsidst et kortere eller længere vers.

Hvem har affattet disse tekster? Utvivlsomt den stedlige skolelærer, dengang endnu populært kaldet degnen. Man genkender hans stil fra mindeplade til mindeplade, og undertiden bruges næsten ord til andet det samme vers ved flere lejligheder, sammenlign f.eks. mindepladerne 8, 12 og 13. At skrive disse tekster og vers har været en af skolelærerens halvofficielle opgaver, og det var nok ingen let opgave. Sandsynligvis har han på et eller andet tidspunkt af begravelsesceremonien, antagelig når kisten skulle føres fra hjemmet, læst mindepladens tekst højt for følget.

De biografiske oplysninger på de 27 mindeplader er blevet omhyggeligt gennemgået og sammenholdt med de pågældende kirkebøger. Det har derved vist sig, at disse oplysninger på ganske få undtagelser nær er fuldstændig rigtige, og det forhøjer naturligvis mindepladernes personalhistoriske værdi. Om versene kan man jo nok sige, at de er naive og har meget lidt med kunst at gøre, men alligevel er de ikke uden interesse. De er i al deres primitivitet rørende, og i adskillige af dem forekommer der glimt, som belyser den afdødes pers onlighed og giver et nærbillede af situationen omkring dødsfaldet. Det almindelige er, at de efterlevende gennem disse vers taler til den afdøde, men det omvendte kan også forekomme, i enkelte tilfælde endog både det ene og det andet, se f.eks. mindeplademe 12 og 16.

Af de 27 mindeplader stammer de 11 fra Klitmøller, og det er, som man kunne vente det, først og fremmest de velhavende skudeejerslægter, der er repræsenteret. Fra det øvrige sogn er det de største gårde: Vandetgaard, Skaarupgaard og Tøfting, der dominerer, men de mindre, som Strubesig og Brunbjerg, er også med, ja selv et af husmandshusene i Blegehule. Dertil kommer så en sognedegn og en kirkesanger og skolelærer. Mindepladerne omfatter flere kvinder end mænd, men iøvrigt er alle aldersklasser repræsenteret ligefra spædbarnet (9, 19) til oldingen (1, 11). I forhold til antallet af døde i sognet var det kun et meget lille mindretal, hvis minde blev hædret med en mindeplade.

Både hvad størrelse og udstyr angår adskiller disse beskedne, borgerlige epitafier sig meget væsentligt fra det vældige epitafium over provst Peder Knudsen Riber, der hænger i den østre ende af samme kirke. Deres former varierer, men der er alligevel en bestemt type, der går igen i de fleste af dem. Alle på een nær er fremstillet af tynd metalplade, det, man i dag ville kalde blik. Den almindeligste type består af en oval, hvælvet plade omkr. 20 x 30 cm, nogle lidt større, andre lidt mindre, og næsten alle er hvidmalet. Her på er indskriften malet med sort skriveskrift, og man forbavses over, så smukt og dekorativt dette i mange tilfælde er udført. En enkelt plade (21) er sortmalet med hvid skrift, men dette synes at have været uholdbart. Pladen er i hvert fald stærkt forvitret og skriften næsten ulæselig, hvorimod de hvidmalede plader gennemgående har holdt sig langt bedre. Udenom den ovale plade er der så på adskillige af dem fæstet en egeløvsranke, små malede blade af blik med kunstige agern ind imellem, enten loddet på en omløbende ståltråd eller på selve pladen. Dette er den ældste og enkleste form, men efterhånden opstår der mere sammensatte afledede former, den skjoldformede og senere den rektangulære med afrundede hjørner. Desuden prydes mindepladerne efterhånden med påsatte fodstykker og foroven med kors, lyrer og andre dekorationer. På en enkelt af dem ses endog øverst en 7-takket krone (27). Den allerældste af mindepladerne (1) er også af metal, men er iøvrigt helt forskellig fra de andre, idet den er formet som en udfoldet dokumentrulle med en tynd spiralkant (se side 302).

Disse mindeplader er ikke fuskerarbejde. De er smukt og fagmæssigt forarbejdede og kan næppe være fremstillet på stedet. Hvor de er kommet fra, giver en enkelt af mindepladerne (22) et fingerpeg om. På dens bagside ses nemlig et fabrikantstempel med: P. A. Halse, Thisted. Gennem folketællingslisten for Thisted 1860 er det lykkedes at konstatere, at denne P. A. Halse boede i Nørregade i Thisted og var blikkenslager. Han har nok været specialist i at lave den slags plader og har vel haft et passende lager af dem, så man hurtigt kunne få fat i en, når der indtraf et dødsfald. Men hvem har så udført de smukke inskriptioner? Måske har skolelæreren også leveret dette krævende bidrag til mindepladen, eller også, og det er vel det sandsynligste, har blikkenslageren fået arbejdet udført hos en dygtig maler.

Foruden disse fagmæssigt og gennemgående smukt forarbejdede mindeplader forekommer der nogle få, som i høj grad bærer præg af at være hjemmegjorte, skåret ud af en blikplade og dekoreret på enfoldig vis. Kun skriveskriften er her som på de andre plader udført af en

øvet hånd. En af dem (19) måler ikke mindre end 48 x 50 cm, og man kan godt forestille sig, at det har været mindeplader af denne art, der har gjort kirkeens styrelse betænkelig ved den fortsatte ophængning af plader. Endnu større er forøvrigt mindeplade 14 fra Blegehule, som måler ca. 60 x 67 cm, og den er desuden mærkelig derved, at det er den eneste af mindepladerne, som er lavet af træ. Den er stor og klodset, men rørende og ejendommelig i al sin hjemmegjorthed. De fine mindeplader fra Thisted har nok været dyre, og når dertil kom, at der skulle betales på at få teksten affattet og for at få den malet på pladen, løb det jo op. Kunne man selv lave pladen, blev det jo noget billigere, men desværre ikke kønnere.

Nu ligger altså de fleste af disse mindeplader igen under bænken på pulpituret i Vester Vandet kirke, medens nogle få endnu hænger i kirken og 4 er velforvaret i museer. Med undtagelse af disse 4 går de alle deres undergang imøde, og om nogle år vil de være helt ødelagt.

For at bevare det, disse gamle mindeplader endnu kan fortælle eftertiden både om mennesker og om en længst forsvunden skik, gengives i det følgende teksterne på alle 27 plader i den skikkelse, i hvilken de er forefundet. Den ofte besynderlige og mangelfulde retskrivning og tegnsætning er naturligvis gengivet, ganske som den foreligger, og der er ikke gjort forsøg på ved gætning at udfylde de huller, der fremkommer ved ulæselige ord.

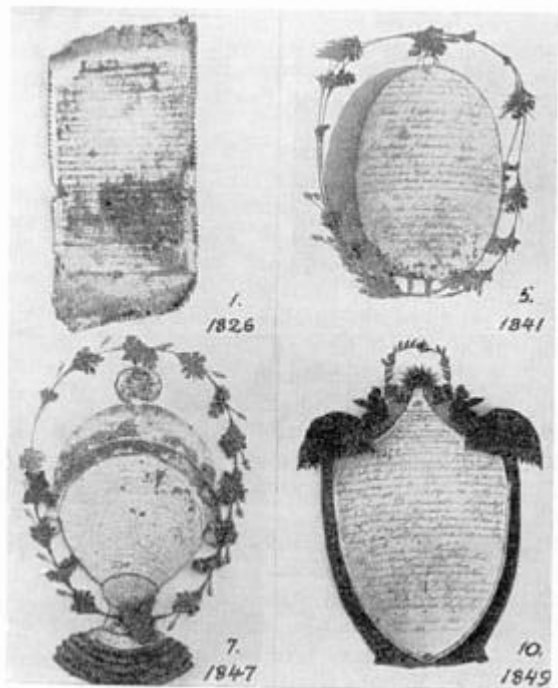
Mindepladerne følger efter hinanden i kronologisk orden, og i en note til hver plade er der givet en ganske kort beskrivelse af selve pladen. Desuden er der tilføjet nogle supplerende oplysninger om de omhandlede personer, i hvilken forbindelse der er gjort opmærksom på de tilfælde, hvor mindepladernes oplysninger ikke er i overensstemmelse med kirkebøgerne.

Også i andre kirker ligger der mindeplader og rustere op. Det ville være glædeligt, om nogen, medens tid er, ville fortsætte det arbejde, der her er påbegyndt.

Mindepladerne i kronologisk orden.

- 1826 Jacob Orslef, sognedegn i Vester og Øster Vandet.
- 1834 Mette Kirstine Christensdatter, Klitmøller.
- 1836 Maren Nielsdatter Nordentoft, født Møller, Klitmøller.
- 1838 Sophie Marie Jensdatter Krogh, født Broe, Klitmøller.
- 1841 Peder Andersen Krogh, Klitmøller.
- 1841 Maren Cathrine Thomsen, Skaarupgaard.
- 1847 Anders Christensen Brandt, Klitmøller.
- 1848 Dorthe Jørgensdatter Nørregaard, f. Hausgaard (Holm), Klitmøller.
- 1849 Petronelle Ambrosia Schmidt, født Orslef, og dattersønnen Peter Jensenius Andersen Møller, Vester Vandet.
- 1849 Thomas Jespersen, Skaarupgaard.
- 1857 Jørgen Larsen Hausgaard (Holm), Klitmøller.
- 1857 Ellen Steentoft, født Brandt, Tøfting.
- 1859 Christian Hausgaard, Klitmøller.
- 1862 Else Mari Christensen, Blegehule.
- 1862 Peter Hausgaard, Klitmøller.
- 1862 Mette Frost, født Christensdatter (Jespersen), Klitmøller.
- 1864 Elvine Hausgaard, Klitmøller.
- 1864 Maren Kirstine Christensdatter Tandrup, Brunbjerg.

19. 1864 Christen Jensen, Brunbjerg.
20. 1864 Margrethe Dorothea Eeg, Strubesig.
21. 1868 Christen Steentoft, Tøfting.
22. 1870 Jesper Heegaard, Vandetgaard.
23. 1870 Samme.
24. 1870 Michaeline Bach, f. Michelsdatter Kløv, Vester Vandet.
25. 1870 Christiane Steentoft, Tøfting.
26. 1872 Jens Madsen Schmidt, kirkesanger og skolelærer i Vester Vandet.
27. 1874 Mariane Christensdatter, Vandetgaard.

Fire af mindepladerne fra Vester Vandet kirke
Numrene henviser til teksten. Fot. Torsten Balle.

Af disse mindeplader fandtes (1957) 11 og 24 i Nationalmuseet, 13 og 26 i Thisted Museum, resten i Vester Vandet kirke.

1. 1826

I denne Kiste er nedlagt Det Forgængelige af den Ædle Olding

JACOB ORSLEF

Han var født i Helsingør den 16de Juni 1740. Blev demitteret fra Helsingørs Latinske Skole 1759. Kaldet til Klokker i Thisted den 15de Octbr 1767. Derefter forflyttet til Sogndegn for disse Menigheder den 7de Octbr 1771; og resigterede efter 44 aars Tjeneste i Aaret 1815. Hans første Ægteskab var Jfr. *Kjerstine Hind* 1767, i 17 Aar, uden Livsarvinger. Andet Ægteskab med Jfr. *Magrethe Dorothea Juhl* 1785, i 29 Aar, i hvilket Ægteskab De blev velsignede med 7 Børn, 3 sønner og hvoraf 1 Søn og 1 datter sørgelig efterlever.

Efter 16 Dages Sygdom, kaldede Gud ham til den evige Glæde, ved en blid og rolig Død den 17de October 1826, i Hans Alders 86 Aar og 4 Maaneder.

Derefter et vers, som på grund af pladens stærkt medtagne tilstand er ulæseligt.

En metalplade, ca. 22 x 46 cm, formet som en udfoldet dokumentrulle med spiralkant. Hvidmalet med sort skriveskrift. Meget medtaget af rust. Fotografi, se s. 302.

Jacob Orslef blev døbt i St. Olaj kirke i Helsingør 1740^{20/6} og var søn af sognepræst Peder Mikkelsen Orslef og hustru Ambrosia Fischer. Han blev 1. gang gift 1767 med Kirstine (Kirsten) Pedersdatter Hind, datter af kordegn og klokker i Thisted Peder Henriksen Hind og 1. hustru Margareta Catrine Thy (datter af oberstløjtnant Mathias Thy), se Historisk Aar bog for Thisted Amt 1949, s. 291 og 298. Kirstine Pedersdatter Hind døde i Vester Vandet 1784, 50 år gl. Hans 2. hustru Margrethe Dorothea Juhl døde sst. 1814, 56 år gl. En datter af 2. ægteskab var Petronelle Ambrosia Orslef (se mindeplade 9). Jacob Orslef var den sidste sogndegn der på stedet. Hans efterfølger, svigersønnen Roel Eeg, tituleredes kirkesanger og skolelærer.

Om Jacob Orslef, se iøvrigt Severin Christensen: Om de gamle Degne, i Historisk Aar bog for Thisted Amt 1911, s. 95 ff.

2. 1834

Aar 1834 bortkaldte Herren Hvile den agtbare og dydige Kone

METTE KIERSTINE CHRISTENSDATTER

født i Amtoft, Aarup Sogn i Hanherred den 1ste Octbr 1772 af Forældre velagte Gaardmand *Christen Pallesen* og *Sophie Christensdatter*, død i Klitmøller den 8de April 1834.

Gift 1ste gang med Skipper *Jens Andersen Broe*, den 14de Febr 1795, og i samme kjerlige Ægteskab blev velsignet med 5 Børn, hvoraf 2 Sønner modtager hende i Evigheden, og 3 Døttre sørgeligst efterlever.

Gift 2den Gang med Skipper *Christen Brandi Hausgaard* den 5te August 1820, med hvem hun levede et kjerligt Ægteskab i 13 Aar 8 Maaneder 3 dage. -

O Salige, som nu har Løn i Evigheden
Du æret, elsket var af hver som kjendte Dig,
At tænke, handle vel var al din lyst hernelde
Og i Dit Hjerte blev ej funden mindste Svig.

Oval, hvælvet metalplade, ca. 22 x 32 cm, omgivet af en egeløvsranke. Foroven en lille oval plade med en påsat sommerfugl. Hvidmalet med sort skriveskrift. (Her og i det følgende gælder de angivne mål selve den ovale plade og ikke de omgivende dekorationer).

Mette Kirstine Christensdatters 1. mand, Jens Andersen Broe (1745-1820) var søn af Anders Jensen Broe (1694-1760) og hustru Anne Pedersdatter Bach (1704-1794) i Klitmøller. Han var en dygtig og velhavende skipper og havde tidligere været gift med Anne Cathrine Christensdatter Brandi (1753-1788), men hun døde knap 35 år gammel, og børnene i dette ægteskab døde alle som spæde. Efter at have levet som enkemand i 7 år giftede han sig 2. gang 1795 med Mette Kirstine Christensdatter, som overlevede ham, og som 1820 giftede sig 2. gang med den 23 år yngre Christen Christensen Brandi Hausgaard (1795-1876), som derved blev ejer af en af Klitmøllers betydeligste ejendomme. Dette ægteskab var barnløst. Efter Mette Kirstine Christensdatters død giftede Christen Brandi Hausgaard sig 2. gang 1835 med Marie Neergaard (1808-1901) fra Momtoft og fik med hende 11 børn, hvoraf sønnerne Christian og Peter og datteren Elvine døde i en ung alder, se mindepladerne 13, 15 og 17. Christen Brandi Hausgaard, der var søn af Christen Pedersen Møller Hausgaard (1768-1840) og hustru Anne Marie Christensdatter Brandi (1765-1850) i Klitmøller, var skipper og en af de sidste store skudeejere i Klitmøller.

3. 1836

I denne Kis te hviler den jordiske Deel af
MAREN NIELSDATTER NORDENTOFT,
født MØLLER

i Klitmøller den 18de August 1779 af Forældrene *Niels Andersen Møller* og *Johanne Poulsdatter Brandi*, død sammesteds den 31de Martz 1836. blev gift med Skipper *Christen Pedersen Nordentoft* den 22de September 1798. Hendes Mand døde den 1ste Februar 1827, i dette Ægteskab bleve de af Gud velsignede med 8 Børn 4re Piger og 4re Sønner. - Faderen, 2 Piger og 2 Sønner modtage hende i de evige Boliger. -

Hav Tak, O gode Moder,
Du vilde kun vort Vel,
Du os nu her forlader,
Gud glæde hist din Sjæl!

Fred med hendes Støv!

Oval, hvælvet metalplade, ca. 22 x 32 cm, omgivet af en egeløvsranke. Foroven en lille oval plade med en påsat sommerfugl. Hvidmalet med sort skriveskrift.

Maren Nielsdatter Møllers forældre, skudeejer og skipper Niels Andersen Møller (1743-1807) og Johanne Poulsdatter Brandi (1751-1805) var begge udgået af gamle Klitmøllerslægter, men hendes mand, skudeejer og skipper Christen Pedersen Nordentoft (1776-1827) var født i Nors sogn, og med ham kom navnet Nordentoft til Klitmøller. Han var søn af Peder Larsen Vestergaard og hustru Karen Nielsdatter i Nors og var ikke af Nordentoftslægten, men opkaldt efter en Nordentoft. Fra Christen Pedersen Nordentoft og Maren Nielsdatter Møller nedstammer Nordentoftslægten fra Klitmøller. En af deres sønner var Peder Christensen Nordentoft (1799-1874), der flyttede fra Klitmøller og blev købmand i Thisted. En datter, Inger Christensdatter Nordentoft (1803-1884), blev gift med Thomas Jespersen i Skaarupgaard, se mindetavle 10.

4. 1838

Her gjemmes den gere Deel af en meget brav og ærværdig Kone

SOPHIE MARIE JENSDATTER KROGH,
født BROE

Livets den første Morgen oprandt i Klitmøller Aar 1809 den 16. April, gift den 15. December Aar 1836 med den Hæderlige og Agtværdige Ungkarl og Skipper *Christen Brandi Pedersen Krogh*. Hun skjenkede ham 1 søn den 30. Decemb^r og vandrede derpaa efter megen haard Sygdom over i Evigheden den 4de Januar 1838. Hendes korte Levedage her var 28 Aar 8 Maaneder 18 Dage.

Som en ædel Danneqvind boede Fromhed og Blidhed i hendes Sjæl - Retsind i hendes Hjerter, Derfor skal hendes Minde stedse være hædret, men hendes Bortgang saarer haardt en dybt nedbøjet Ægtefælle - Paarørende og Venner.

Fred hvile med den Ædles Støv i Graven,
Hendes Aand er hos Gud!

I de evige Glædes Boliger. -

Oval hvælvet metalplade, ca. 22 x 32 cm. Hvidmalet med sort skriveskrift. Har oprindelig været omkranset af en egeløvsranke.

Sophie Marie Jensdatter Broe var datter af skipper Jens Andersen Broe og hustru Mette Kirstine Christensdatter, se

mindeplade 2. Hun døde efter sin første fødsel, og sønnen, hun fødte 1837^{30/12}, døde 1838^{10/1}, 11 dage gammel. Hendes mand, Christen Brandi Krogh (1807-1853), var søn af skudeejer og skipper Peder Andersen Krogh i Klitmøller, se mindeplade 5. Christen Brandi Krogh blev 1840 gift 2. gang med Kirsten Thomsen, en datter af Thomas Jespersen, Skaarupgaard, se mindeplade 10. Han flyttede til Thisted, da skudehandelen i Klitmøller efter Aggertangens gennembrud gik i stå, men døde kort efter af kolera under et ophold i Hull i England.

5. 1841

I denne Kiste er nedlagt til evig Hvile i Gravens stille Favn, de forkrænelige Dele af den i Livet hæderlige nu hos Gud i Døden Sal: Skppr.

PEDER ANDERSEN KROGH

fød i Klitmøller den 5te Juni 1780, gift Aar 1800 den 1ste November med den dydige og gudfrygtige Pige *Christiane Pedersdatter Møller*.

Deres trofaste Ægteskab varede i 23½ Aar og velsignedes med 5 Børn 2 Sønner og 3 Døttre hvoraf 1 Datter omfavne ham Hisset. - Det behagede Gud ved en rolig Død, at bortkalde ham til den evige Hvile Søndag den 20de Juni 1841, efterat han havde levet her i Verden 61 Aar og 15 Dage.

Hvil sødt i Herrens blide Fred,
Vi ære vil Guds Miskundhed,
Som letter Alles Møje;
Naar Livet blier os byrdefuld
O! da nedlægges det i Muld
Og Sjelen frelst kan stige
Til Fred i Himmerige. -

Oval, hvælvet metalplade, ca. 22 x 32 cm. Omkranset af egeløvsranke. Hvidmalet med sort skriveskrift. Fotografi, se s. 302.

Peder Andersen Krogh var skudeejer, skipper og handelsmand i Klitmøller og var udgået af en af Klitmøllers ældste skudeejerlægter. Han var søn af skipper og skudeejer Anders Pedersen Krogh, født i Klitmøller 1759, forlist 1782 ved Madsbøl strand, og hustru Kirsten Christensdatter Brandi (1757-1825). Se G. Krogh-Jensen: Sandskuden "Jomfru Marie" af Klitmøller, i Hist. Aarbog for Thisted Amt, 1956. Under Englandskrigen udførte Peder Andersen Krogh et stort og farefuldt arbejde som leder af statens korntransporter fra Klitmøller til Norge. Hans hustru, Christiane Pedersdatter Møller (1773-1824) var datter af den rige skudeejer Peder Andersen Møller af Hausgaard i Klitmøller (1736-1800) og hustru Dorte Christensdatter Bach (1736-1800), fra hvem Hausgaard-slægten nedstammer. Peder Andersen Krogh beklædte en række offentlige tillidsposter og stiftede et par mindre legater. Hans og hans hustrus gravsted på Vester Vandet kirkegård er endnu bevaret og er fredet af kirken. En søn Christen Brandi Krogh, se mindeplade 4.

6. 1841

Herunder gjemmes Det forgjængelige af den ædle og Dydige her i Livet, nu hos Gud salige Pige:

MAREN CATHRINE THOMSEN

Fød i Wester-Wandet Sogn i store Skaarupgaard den 25de Decembr 1825 af de hæderlige Forældre Thomas Jespersen og Inger Christensdatter Nordentoft. Død samme Sted den 2den Novbr 1841, i hendes 16de Aar. -

Den deilige Blomst, som var skjøn og rart, -
Forsvandt med sin Yndighed meget snart,

Dens Eiere bære den dybeste Sorg,
i denne vel ellers saa glade Borg.

Resten af verset næsten ulæseligt.

Oval, hvælvet metalplade, ca. 20 x 22 cm. Hvidmalet med sort skriveskrift. Foroven en lille oval plade med en påsat sommerfugl. Har antagelig været omgivet af en egeløvsranke. Defekt.

Se mindeplade 10.

7. 1847

..... Yngling

ANDERS CHRISTENSEN BRANDI

..... [søn af] *Christen L: Brandi* og Hustru

Johanne Maria Brandi.

I en alder af 19 Aar 5 Maaneder 10 dage forlod han denne Verden den 23de marts 1847 og indgik til det Bedre.

Denne Ynglings fromme Vandel gjorde ham elsket. - men hans Tab smertefuldt for hans nedbøiede Fader Slægt og Venner. -

Du har fuldendt Din haarde Strid,

Og er hos Dine Kjære

Som forudgangne ginge Did

Hvor Døden er ei mere,

Udi en salig Evighed

Hvor efterladte Elskede

med Dig igjen skal samles

Fred hvile med Dit Støv i Graven

Din Aand er hos Gud. -

Ægformet, hvælvet metalplade, ca. 25 x 30 cm. Hvidmalet med sort skriveskrift. Påsat fodstykke, foroven en lille plade med en sommerfugl. Omgivet af egeløvsranke. Temmelig medtaget. Fotografi, se s. 302.

Anders Christensen Brandi blev født i Klitmøller 1827^{13/10} og døde ugift sst. 1847^{23/3}. Kirkebogen angiver, at han døde af "Forkjølelsesfeber". Han var søn af møller og møllebygger i Vester Mølle i Klitmøller, Christian Larsen Brandi, født i Hundborg sogn 1790, død i Klitmøller 1870, og hustru Johanne Marie Andersdatter Dahl, født i Thisted 1791, død i Klitmøller 1846. Denne Christen Larsen Brandi's far hed Lars Salmonsens og var ikke af Brandi-slægten, men moderen hed Birgitte Christensdatter Brandi. Hun var født 1763 i Klitmøller, og det var efter hende, han fik navnet Brandi.

8. 1848

Til det bedre bortkaldtes den ædle Dannekone

DORTHE JØRGENS: NØRGAARD

fød HAUSGAARD

Livets den første Morgen oprandt i Klitmøller 1802 den 26de Juli, givt 1838 den 15. Juni med Hæderlige og Agtværdige Ungkarl Skippr. *Otto Nørgaard*. Deres kjærlige Ægteskab varede 9½ Aar og velsignedes med 5 Børn, 4re Sønner og 1 Datter hvoraf kun 1 Søn og Datteren sørgende efterleve. Efter en 19 Ugers haard Sygdom behagede det Gud Søndag den 9de Januar 1848 at lade denne almeenelskede Kone, ved en blid og rolig Død omskifte Tiden med Evigheden i en Alder af 45½ Aar. Hendes paa stille Dyder exemplariske Liv gav hende almindelig Agtelse i Livet og gjorde hende til en christelig Heltinde i Døden - men efterlod i en dybt saaret

Ægtefælles, Faders og Paarørendes Hjerter, et uforglemmeligt Minde.

Farvel til Verden jeg maa sige,

Til Mage, Fader, Børn og Ven.

I sørge ei, i Himlens Rige

De Gode samles skal igjen.

Mit Haab er vist jeg eengang der

skal see dem, jeg har elsket her.

Fred med den Ædles Støv.

Oval, hvælvet metalplade, ca. 22 x 30 cm. Hvidmalet med sort skriveskrift. Forsynet med fodstykke og omkranset af egeløvsranke.

Dorthe Jørgensdatter var datter af skudeejers og skipper Jørgen Larsen Holm, kaldet Hausgaard, se mindeplade 11, og hustru Bodil Pedersdatter Møller i Klitmøller. Hendes mand, skipper Otto Graversen Nørgaard, blev født 1814 i Stenbjerg, Nørhaa sogn, og var søn af Gravers Jensen Nørgaard og hustru Mette Marie Jensdatter. Han flyttede 1838 til Klitmøller, hvor han bosatte sig i Hausgaard, som han overtog efter svigerfaderen. Han giftede sig 2. gang 1849 med Dorthe Christensdatter Møller Hausgaard (1818-1890), med hvem han fik 8 børn. 7 af hans 13 børn fra de to ægteskaber døde som små. Selv døde han i Klitmøller 1883.

9. 1849

Fra det jordiske til det evige Liv bortkaldtes den ædle

PETRONELLE AMBROSIA SCHMIDT,

fød ORSLEF

samt Datter Søn

PETER JENSENIUS ANDERSEN MØLLER

Hendes Livs Morgen oprandt i Westervandet Degnebolig den 8de August 1788 og var en Ægteskabsfrugt af Faderen Sogne Degn *Jacob Orslef* og Moderen *Margrethe Dorthea Juuhl*. Gift 1ste gang 1816 med Kirkes: og Skolel: *R. Eeg*, 2den Gang 1829 med Kirkes: og Skolel: *J. Schmidt*. Efter 4 Dages Sygdom, behagede det den alvise Gud at lade hende indgaae til det evige Liv ved en blid og rolig Død, i hendes Alders 61 Aar og 3 Maaneder den 3die Novembr. 1849.

Hendes paa stille bramfrie Dyder førte Liv, gjorde hende agtet i Livet, men hendes Bortgang har dybt saaret hendes ægtefælle og 2de Børns 1 Søn og 1 Datters Hjerter og efterlader et uforglemmeligt Minde. Det salige Barns Levetid var 18 Uger.

O! Du forklarte Aand o kom!

Og blid omsvæv din Helligdom,

Din Ægtemages Bryst sig hæver

Blandt stille Weemod sig,

Og dybt nedbøiet ved Tanken bæver.

Du lever ikke meer for mig,

I Pligt, i Dyd og i dit Minde

Jeg ene Ro og Trøst vil finde.

Vi tabte, men du vandt, befried fra al Møie!

I Evighedens Land, hos Faderen i det Høie,

Der lever Du saa trygt, i evig Fred og Ro,

Vi haabe det forvist vi ogsaa der skal bo,

Ja, samles meget snart men dog som Gud det vil.

O! Gud du seer vor Graad, dan Du os selv dertil,

At Fader, Moder, Børn, engang maae favnes

I Salighedens Land hvor Intet da skal savnes.

Skjoldformet, hvælvet metalplade, ca. 24 x 43 cm.

Hvidmalet med sort skriveskrift. Omkranset af laurbærkrans.

Sognedegnen Jacob Orslef, se mindeplade 1, havde fire døtre, og den ældste af dem var Petronelle Ambrosia Orslef. Hun blev gift 1. gang 1816 ¹³/₁₂ med kirkesanger og skolelærer i Vester Vandet Roel Eeg, født 1774, søn af sognedegnen for Hundstrup - Østerild Peder Pedersen Agerholm, død i Vester Vandet 1829. I dette ægteskab var der ingen børn. Roel Eeg nævnes i folketællingen for Vester Vandet 1787 som "en fattig Degnesøn" i huset hos den barnløse sognepræst Nicolai Eeg, og det var som dennes plejesøn, han fik navnet Eeg. Et halvt år efter Roel Eegs død blev enken gift med efterfølgeren, kirkesanger og skolelærer Jens Madsen Schmidt, se mindeplade 26, med hvem hun fik en søn. Petronelle Ambrosia Orslef, der således kom til at leve hele sit liv i Vester Vandet gamle degnebolig, havde før sit første ægteskab en datter, Margrethe Dorothea, som efter moderens ægteskab med Roel Eeg fik navnet Eeg, se mindeplade 20. Denne datter blev gift med Anders Møller Christensen (Rask), og deres søn, Peter Jensenius Andersen Møller, død 1849 ³⁰/₁₀, 18 uger gammel, blev den ¹³/₁₁ begravet sammen med mormoderen, hvorfor han nævnes sammen med hende på mindepladen.

10. 1849

Til det Bedre bortkaldtes den ædle Dannemand
THOMAS JESPERSEN

af Skaarupgaard fød i Kaastrup 1780 d. 5. Marts, givt 1ste gang med Enkekonen *Kirsten Nielsdatter Bjerggaard* i Hinding, dette Ægteskab velsignedes med 2 børn hvoraf 1 Datter efterlever, givt 2den gang 1811 i Febr. med pigen *Maren Cathrine Andersdatter Frøkjær* af Wording, deres Ægteskab velsignedes med 6 Børn: 5 Sønner 1 Datter, hvoraf 3 Sønner og 1 Datter efterlever, givt 3die Gang 1823 d. 23. Aug. med Pigen *Inger Christensdatter Nordentoft* af Klitmøller, hun skjænkede ham 12 Børn, 8 Sønner og 4 Døttre hvoraf 1 Søn og 2 Døttre ere ved Døden afgangne. Ved en salig Død omskiftede denne almeenelskede Mand Tiden med Evigheden d: 9 Novbr 1849 i hans 70de Aar.

Her i dette tause Hvilested
Slumrer Støvet af en ædel Mand i Fred,
O! hvor tungt at føle her hans Savn
Børn og Mage sørge ved den Godes Navn.
Han var god og kjærlig, virksom i sin Stand
Og sin Hustru, Børn en trofast Ægtemand,
O! den Tanke: Vi skal Hisset sees igjen
Trøste hans nedbøiede Slægt og Ven

Fred med dit Støv,
Dit Minde lever!

Skjoldformet, hvælvet metalplade, ca. 25 x 35 cm.

Hvidmalet med sort skriveskrift. Foroven prydet med palmegrene, en opgående sol og to engle. Fotografi, se s. 302.

Thomas Jespersen var født i Kaastrup, hvor han blev døbt (ikke født) 1780 ⁵/₃. Han var søn af Jesper Thomsen og hustru Kirsten Oddershede. Han blev gift 1. gang 1807 ²⁸/₁₁ med enken Kirsten Nielsdatter Bjerregaard i Hinding, Nors sogn, der døde 1811, 37 år gl. 1812 (ikke 1811) ²²/₂ giftede Thomas Jespersen sig 2. gang i Nors med Maren Cathrine Andersdatter Frøkjær af Vorring. Hun døde 1822, 34 år gl., og 1823 ³⁰/₈ (ikke ²³/₈) giftede han sig så 43 år gl. 3. gang med den 20-årige Inger Christensdatter Nordentoft (1803-1884), datter af skudeejer og

skipper i Klitmøller Christen Pedersen Nordentoft (1776-1827) og hustru Maren Nielsdatter Møller (1779-1836), se mindeplade 3. Samtidig købte han Skaarupgaard i Vester Vandet og flyttede dertil 1824. Efter mandens død sad Inger Christensdatter Nordentoft en række år på gården. Hun levede som enke i 35 år og døde 81 år gl. hos en datter ved Torup Strand. Thomas Jespersen havde i de tre ægteskaber tilsammen 20 børn og blev stamfader til en stor efterslægt.

Mindeplade 11 1857. Findes i Nationalmuseet (Dansk Folkemuseum). Fot. Nationalmuseet.

11. 1857

Her hviler Støvet af den Sal. Skipper og Handels mand
JØRGEN LARSEN HAUSGAARD

født i Hansted den 7. Februar 1773. I Aaret 1800 den 8de November ægtede han Pigen *Bodil Pedersdatter Møller*, af Klitmøller, hvilket Ægteskab Gud velsignede med 3 Børn: 1 Søn og 2 Døttre, som alle med Moder modtog den Afdøde hisset.

Efter 16 Ugers Sygeleie indgik han ved en blid og rolig Død til den evige Hvile den 30te Juli 1857 i hans Alders 85 aar.

Far Gamle hen til dine Fædre
Din Færd er endt din Sjæl har Fred
Ei nogen Vandringspord er bedre
end den til Himlens Herlighed. –
Nu er fuldendt din Nød og Strid,
Og er hos Dine Kjære,
som forudgangne ginge did,
Hvor Døden er ei mere,
Udi en salig Evighed,
Hvor efterladte Elskede,
med Dig igjen skal samles. –

Fred med hans Støv!

Oval, hvælvet metalplade ca. 30 x 39 cm. Hvidmalet med sort skriveskrift. Påsat Fodstykke i hvidt, grønt og guld. Foroven et forgyldt rigsæble med et kors. Omgivet af Egeløvsranke med forgyldte agern. Findes i Nationalmuseet. Fotografi, se s. 315.

Jørgen Larsen Holm kom til Klitmøller fra Hansted, hvor han blev født 27. februar 1774 (ikke 7. Febr. 1773). Han var søn af Lars Jensen og hustru Maren Jørgensdatter i Hansted. Fra 1796 nævnes han som skipper og lidt senere også som skudeejer i Klitmøller, hvor han 1800^{8/11} blev gift med Bodil Pedersdatter Møller (1776-1830), en Datter af skudeejer Peder Andersen

Møller af Hausgaard i Klitmøller (1736-1800) og hustru Dorthe Christensdatter Bach (1736-1800).

I dette ægteskab var der tre børn, en datter, der døde som spæd, en søn, der var skipper, men døde 23 år gl., og en datter Dorthe Jørgensdatter, som blev gift med skipper Otto Graversen Nørgaard, se mindeplade 8. Jørgen Larsen Holm overtog svigerfaderens ejendom Hausgaard i Klitmøller og blev derefter selv kaldt Hausgaard.

Fortsættes i årbog 1958

(Kilde: Historisk Årbog for Thisted amt 1957, side 294-317)